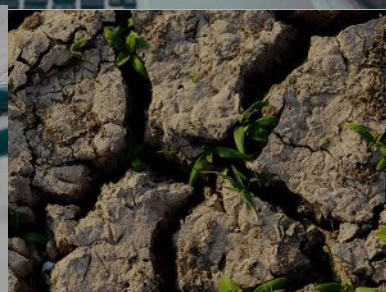
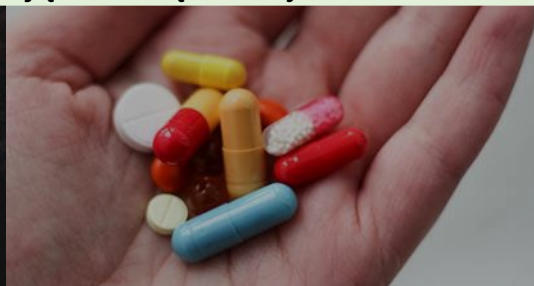
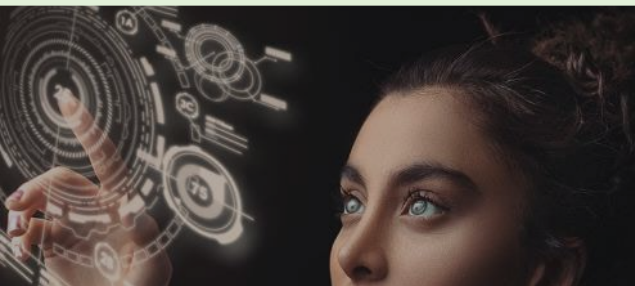

Narkotikų stebėsenos ateitis.

Tendencijos iki 2030 m.

EMCDDA tendencijų kortelių rinkinys

Tendencijos narkotikų srityje iki 2030 m.

- Visuomenė
- Technologijos
- Ekonomika
- Aplinka
- Politika

Narkotikų politikos ir įstatymų pokyčiai

Priklausomybės diskurso pokyčiai

Pokyčiai narkotikų rinkose

Paslaugų pokyčiai

Kintančios sveikatos problemos

Spartėjanti technologijų raida ir hipersusietumas

Gyventojų kaita

Didžiosios tendencijos

Įvairėjanti nelygybė

Pasaulinės ekonomikos pasekmės

Piktnaudžiavimas vaistais

Sudėtingi poreikiai ir individualiai pritaikytos intervencinės priemonės

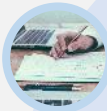
Klimato kaita ir aplinkos būklės blogėjimas

Kanapių politikos raida

Kintantis reguliavimas

Naujos narkotikų srities tendencijos

Inovacijos ir naujos priemonės

Šiandien

DIDŽIOSIOS TENDENCIJOS

Pokyčius skatinantys ilgalaikiai veiksniai, kurie yra matomi dabar ir kurie veikiausiai ateityje turės reikšmingos įtakos įvairiose srityse. Šios tendencijos yra stipresnės už atskirų organizacijų, o dažnai ir valstybių galią. ES Jungtinis tyrimų centras nustatė 14 didžiųjų tendencijų, kurios yra svarbios Europos ateičiai.

Raktažodžiai: spartėjanti technologijų pažanga daugelyje sričių (pvz., genetikos, nanotechnologijų, robotikos, dirbtinio intelekto, fotonikos, kvantinės kompiuterijos) / didėjantis hipersusietumas, pvz., dėl daiktų interneto, papildytosios realybės ir kolektyvinio intelekto sistemų / technologijos veikia ir transformuoja visas visuomenės sritis, įskaitant gamybos sistemas ir valdymo grandines

Galimos pasekmės: skaitmeninimu atkuriami vartojimo ir gamybos modeliai / galimybė suardyti mažmeninės prekybos tiekimo grandines, kurti naujas rinkas, plėsti platinimo tinklus, pereiti prie tiesioginio vartojimo prekių pardavimo / inovacijos, susijusios su žalos mažinimu ir gydymu, pvz., e. ir m. sveikatos srityje / greita farmacijos technologijų raida / didėjantis susirūpinimas dėl žaidimų internete ir jaunimo lošimų / galimybės anksti nustatyti kylančias tendencijas ir naujas bendradarbiavimo formas naudojantis platformomis

Didžiosios tendencijos /

Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

Raktažodžiai: pasaulinė nelygybė mažėja, tačiau didėja turbinė nelygybė šalyse / pajamų skirtumai / lyčių nelygybė / nevienodos galimybės gauti išsilavinimą, sveikatos priežiūros paslaugas ir technologijas / marginalizacija / skaitmeninė atskirtis / turto koncentracija / neužtikrintumas dėl darbo vietos / korupcija ir teisė kreiptis į teismą / priegios spragos ir atotrūkis tarp kartų / apsirūpinimo maistu saugumas / energijos nepritekliai

Galimos pasekmės: didelis poveikis jau ir taip nepalankioje padėtyje esančioms grupėms, kurioms gresia socialinė atskirtis ir narkotikų vartojimo problemos / naujų pažeidžiamų grupių atsiradimas / skurdas gali lemti pigesnių ir stipresnių narkotikų vartojimą / ribota prieiga prie sveikatos priežiūros paslaugų skurdžiausiai gyvenantiems ir didžiausią riziką patiriantiems asmenims / skirtingų paslaugų ir intervencinių priemonių poreikis / pažeidžiamų grupių išnaudojimas / socialinių veiksnių ir nelygybės poveikio narkotikų vartojimui ir rizikingam elgesiui mokslinių tyrimų spragos / iššūkiai šalims, kuriose yra daug jaunimo ir kuriose vyksta spartūs socialiniai pokyčiai

Didžiosios tendencijos / visuomenė

Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

Raktažodžiai: pasaulio gyventojų skaičius iki 2040 m. sieks 9,2 mlrd. / vyresnio amžiaus asmenų skaičiaus didėjimas / nevienoda sklaida pasaulyje ir ekonominiuose regionuose / greitas gyventojų skaičiaus augimas ir jo sąstingis / **MIGRACIJA:** ekonominis ir socialinis vystymasis / netvarus migracijos lygis ir struktūra / **URBANIZACIJA:** apie 65 proc. pasaulio gyventojų iki 2040 m. gyvens miestuose / miestai tampa autonominiais vienetais

Galimos pasekmės: 1. Demografinis disbalansas: narkotikus vartojančių populiacijos grupių kaita / narkotikų vartojimas senėjančioje visuomenėje didina neigiamą poveikį sveikatai / **MIGRACIJA:** dėl migracijos ir gyventojų srautų pakitusi narkotikų paklausa ir vartojimas / reagavimo į narkotikų vartojimą tarp pabėgėlių veiksmai išlieka riboti / nepakankamos žinios apie galimybes gydytis gali padidinti pažeidžiamumą / 2. **DIDĖJANTI URBANIZACIJA** (pvz., didmiesčiai): didelė žmonių koncentracija gali lemti didesnę narkotikų vartojimą ir poreikį geriau reaguoti vietos lygmeniu

Didžiosios tendencijos / visuomenė

Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

Raktažodžiai: besitęsianti klimato kaita net ir toliau nedidėjant dėl žmogaus veiklos sukeltamų išmetamųjų teršalų kiekiui / nekintama antropogeninė tarša lemia didėjantį visuotinį atšilimą / vandenynų rūgštėjimas / dykumėjimas / įprastų klimato modelių pokyčiai / poreikvojimas / aplinkos būklės blogėjimas / ekosistemų nykimas / biologinės įvairovės nykimas / didėjantis jautrumas / sąmoningumas / kultūriniai pokyčiai

Galimos pasekmės: pakeisti žemės ūkio pasėlių gamybos pajėgumai / pertvarkytos rinkos / pakeisti narkotikų prekybos keliai / tiekimo grandinės / naujos produkcijos teritorijos / tradicinės produkcijos teritorijos galėtų tapti neperspektyvios / didesnis spaudimas konfliktų ir socialinio nestabilumo srityse / psichikos sveikatos problemos gali išaugti dėl nuolatinio streso / dėl nelaimės jausmo gali padidėti narkotikų (ir vaistų) vartojimas / pakitęs kultūrinis sąmoningumas gali lemti narkotikų vartojimo pasirinkimo ir priimtumo pokyčius

Didžiosios tendencijos / aplinka

Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

Raktažodžiai: kintančios pasaulinės sveikatos problemos / ilgėsnis ir sveikesnis gyvenimas / sumažėjęs sergamumas infekcinėmis ligomis / nutukimo, netinkamos mitybos ir neužkrečiamųjų ligų atvejų skaičiaus didėjimas / nesveikas gyvenimo būdas / širdies ir kraujagyslių bei lėtinių kvėpavimo takų ligų atvejų skaičiaus augimas / vis daugiau dėmesio tenka skirti psichikos sveikatos problemoms, pvz., depresijai ir nerimui / reaktyvioji, o ne prevencinė medicina / pandemijos

Galimos pasekmės: narkotikų rinkos gali tapti vis labiau orientuotos į vaistus / netinkamas vaistų vartojimas jau kelia susirūpinimą ES / didėjantis susirūpinimas dėl priklausomybių, nesusijusių su narkotinėmis medžiagomis / didėjantis stipriųjų nelegalių narkotikų vartojimas senėjančioje kartoje / nelegalių medžiagų vartojimo poveikis tikėtinai gyvenimo trukmei / holistinės narkotikų politikos, kurioje pripažįstama ekonominių sunkumų ir socialinių veiksnių įtaka narkotikų vartojimui ir žalai, poreikis

Didžiosios tendencijos / visuomenė
Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

NAUJOS TENDENCIJOS NARKOTIKŲ SRITYJE

Gana „stiprūs“ ir matomi arba nauji pokyčiai, kuriuos jau buvo galima pastebėti (t. y. kai yra šaltinių ir (arba) įrodymų), tačiau kurie nėra tokie reikšmingi kaip didžiosios tendencijos ar ne tokie nereikšmingi kaip vadinamieji „silpni signalai“.

Raktažodžiai: kanapių politikos raida visame pasaulyje / kanapių teisinio statuso pasikeitimai / skirtingi kanapių pardavimo ir naudojimo reguliavimo būdai / skirtumas tarp kanapių legalizavimo mediciniais ir rekreaciniais tikslais / nauja rizika, susijusi su nauja politika ir produktais / kompromisai tarp pelno siekiančių reguliavimo režimų ir labiau į visuomenės sveikatą orientuotų reglamentavimo metodų

Galimos pasekmės: didesnė teisėtų kanapių komercializacija / didesnė kanapių pramonės įtaka / kanapių vartojimo plitimas, ypač tarp jaunimo / poveikis šalims, neturinčioms tokios politikos / poveikis JT bendradarbiavimui / didesnė ūmaus apsinuodijimo rizika dėl didesnės THC koncentracijos produktuose / tiesioginis ir netiesioginis sergamumas (įskaitant, pvz., kelių eismo įvykius) / didesnis įvairių CBD produktų tiekimas / teisėtai gaminamų kanapių kokybės užtikrinimas

Narkotikų politikos ir įstatymų pokyčiai

Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

Raktažodžiai: politikos ir įstatymų pokyčiai / skirtingos stebėsenos sistemos / dekriminalizavimas kaip galima teisės reforma / ribos tarp reguliuojamų medžiagų, psichoaktyviųjų vaistų, neteisėtų narkotikų ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų panaikinimas / nepriklausomos stebėsenos sistemos / proporcingas atsakas / su visuomenės sveikata susiję metodai / (taip pat žr. Nauja tendencija. Kanapių politikos raida)

Galimos pasekmės: platesnės sistemos ir politikos kryptį perorientavimas / persiorientavimas nuo paplitimo prie žalos stebėsenos / naujų sričių, kurios nepatenka į neteisėtų narkotikų sritį, integravimas / stebėseną atsižvelgiant į vietos ypatumus / dekriminalizavimo sistemos, paremtos modeliais ir socialiniu ir ekologiniu kontekstu / politika, skirta priklausomybės problemoms spręsti / perėjimas nuo stigmatizavimo

Narkotikų politikos ir įstatymų pokyčiai

Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

Raktažodžiai: narkotikų politikos ir stebėsenos finansavimo nestabilumas dėl griežto taupymo ir ekonomikos krizių / baime, o ne įrodymais pagrįsti sprendimai / informacijos krizės (alternatyvių faktų ir melagingų naujienų) skatinamas populizmas / poreikis dalytis duomenimis ir geriausia narkotikų politikos ir strategijų patirtimi / su narkotikais susijusių atsakomųjų veiksmų ekonominis poveikis / patikimų duomenų poreikis

Galimos pasekmės: mažesnis finansavimas prevencijai, gydymui ir žalos mažinimui / naujų mokslinių tyrimų iniciatyvų paramos trūkumas / įvairėjanti nelygybė ir didesnis pažeidžiamumas / padėties blogėjimas dėl neigiamų socialinių ir ekonominių pokyčių / veiksmų matomumu, baime ir saugumo tikslais grindžiama politika / dezinformacija ir vis dažnesnis abejojimas moksliniu konsensusu

Narkotikų politikos ir įstatymų pokyčiai

Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

Raktažodžiai: dažnesnis netinkamas teisėtų sintetinių opioidų vartojimas / didėjantis kombinuotų narkotikų vartotojų skaičius (pvz., benzodiazepinus dažnai netinkamai vartoja didelės rizikos opioidų vartotojai) / narkotikų vartojimas psichikos sveikatos problemų kontekste / informacijos apie vaistų skyrimo praktiką trūkumas / politinio dialogo ir tyrimų poreikis / žinių apie tai, kas ir kodėl netinkamai vartoja vaistus, trūkumas

Galimos pasekmės: didėjantis mirtingumas nuo receptinių opioidų / didesnis sergamumas ir mirtingumas dėl kelių narkotikų vartojimo / savarankiško gydymosi atvejų skaičiaus didėjimas (taip pat atsižvelgiant į psichikos sveikatos problemas) / geresnės žinios apie vaistų pasiūlą ir paklausą neteisėtose rinkose / sutelktas dėmesys į susijusią žalą psichikos sveikatai / narkotikų vartojimo normalizavimas

Priklausomybės diskurso pokyčiai

Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

Raktažodžiai: narkotikus vartojančių žmonių grupių pasikeitimas / didesnė įvairių pažeidžiamų grupių įvairovė / holistiniai, bet individualizuoti metodai / naujos sveikatos ir socialinės problemos / vis sudėtingesnės aplinkybės / paslaugų tvarumas / dalyvavimas (taip pat žr. Didžiosios tendencijos. Kintančios sveikatos problemos ir gyventojų kaita)

Galimos pasekmės: universalaus sprendimo principas neįgyvendinamas / lankstesnių ir pritaikomų paslaugų poreikis / holistiniai, tačiau individualizuoti metodai / dėmesys narkotikų padėties sudėtingumui / gydymo ir žalos mažinimo paslaugų pagrindinis požymis – pritaikymas individualiems poreikiams / didėjantis pažeidžiamumas ir skirtingi poreikiai / taikymo srities prevencijos srityje plėtėjimas / nauji metodai ir priemonės, padedantys neatsilikti nuo tikslinės jaunų gyventojų grupės / poreikis ekonomiškai efektyviai paskirstyti išteklius

Paslaugų pokyčiai

Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

Raktažodžiai: technologijų raida / naujos metodų ir priemonių galimybės / e. sveikata ir m. sveikata / neuromokslų, genetikos ir farmacijos pasiekimai / naujos gydymo technologijos ir modeliai / internetinės paslaugos ir komunikacija / (taip pat žr. Didžiosios tendencijos. Spartėjanti technologijų raida ir hipersusietumas)

Galimos pasekmės: naujos intervencinių priemonių galimybės gydymo nuo narkomanijos tarnybose (ypač skaitmeninės intervencinės priemonės) / galimybės anksti nustatyti priklausomybę ir kurti naujus gydymo metodus / poreikis prisitaikyti prie internetinių priemonių / poreikis pertvarkyti siūlomas gydymo paslaugas / reikalingi nauji priežiūros modeliai ir esamų paslaugų pertvarkymas / augantis poreikis pripažinti naujas priemones ir metodus

Paslaugų pokyčiai

Narkotikų stebėsenos ateities tendencijos

Tendencijų kortelių rinkinyje

Apie šį tendencijų kortelių rinkinį

Šį tendencijų kortelių rinkinį sudarė Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras (EMCDDA). Jis sudarytas remiantis Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro (EK JRC) atliktu darbu, susijusiu su didžiosiomis tendencijomis.

EMCDDA siekiant plėsti prognozavimo pajėgumus, parengtas tendencijų dirbtuvių priemonių rinkinys. Šis tendencijų kortelių rinkinys sukurtas darbui su priemonių rinkiniu.

EMCDDA tendencijų dirbtuvių priemonių rinkinį galima nemokamai atsisiųsti iš šio tinklalapio:

http://www.emcdda.europa.eu/toolkit/foresight-toolkit-drugs-field_en

Šiam tendencijų kortelių rinkiniui taikoma licencija „Creative Commons 4.0 International“ (CC BY-SA 4.0).

Daugiau informacijos apie licenciją rasite adresu:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Apie EMCDDA

EMCDDA yra decentralizuota ES agentūra, kuri ES ir jos valstybėms narėms teikia narkotikų problemų Europoje faktinę apžvalgą ir patikimus duomenis, į kuriuos atsižvelgiama diskusijose apie narkotikų problemas. Politikos formuotojams jis teikia duomenis, reikalingus narkotikų teisės aktams ir strategijoms pagrįsti. Jis padeda nustatyti geriausią patirtį ir naujas mokslinių tyrimų sritis šioje srityje dirbantiems specialistams ir gydytojams.

Parengta remiantis „Future Impacts“ versija.
Pritaikyta EMCDDA.

<https://future-impacts.de/>

<https://www.emcdda.europa.eu>